

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 20.12.2007
KOM(2007) 832 lõplik

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu raudteeveo statistikat käsitleva 16. detsembri 2002.
aasta määruse (EÜ) nr 91/2003 kohaldamisel omandatud kogemuste kohta**

SISUKORD

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE.....	3
1 SISSEJUHATUS	3
1.1 TAUST JA EESMÄRGID	3
1.2 POLIITILINE KONTEKST	4
1.3 RAKENDUSEESKIRJAD.....	5
1.4 LIIKMESRIIKIDE JA MUUDE RIIKIDE HÕLMATUS	5
2 MÄÄRUSE RAKENDAMINE	7
2.1 ESINENUD PROBLEEMID	7
2.1.1 Juriidiliste kohustuste täitmine.....	7
2.1.2 Andmeid esitavate riikide kohustused seoses määruse rakendamise ja korrapärase andmeesitusega	9
2.1.3 Andmete kogumine, koondamine ja kinnitamine	9
2.1.4 Metodoloogilised probleemid	10
2.2 TULEMUSED	10
2.2.1 Andmete edastamine ja kinnitamine	10
2.2.2 Metodoloogilised juhised	11
2.2.3 Andmete avaldamine.....	11
3 KOKKUVÕTE.....	14
3.1 LÜHIAJALISED SUUNDUMUSED.....	14
3.2 PIKAAJALISED SUUNDUMUSED	12

KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 91/2003 (raudteeveo statistika kohta)¹ artiklis 9 täpsustatakse, et pärast kolme aasta pikkust andmekogumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande kõnealuse määruse kohaldamisel omandatud kogemuste kohta. Käesoleva aruande eesmärk on täita nimetatud kohustus, kuivõrd andmete kogumise esimesed kolm aastat on möödunud (2003–2005).

Õigusakti tausta, eesmärkide ja poliitilise konteksti üldisele kirjeldusele järgneb määruse rakendamisega seotud probleemide arutelu. Ühtlasi esitatakse aruandes teavet peamiste saavutatud tulemuste kohta. Viimases jaos tehakse kokkuvõte ja kirjeldatakse võimalikke edasisi suundumusi.

Kõnealuse määruse rakendamise tulemusel on Euroopa kauba ja reisijate raudteevedu käsitlev üksikasjalik teave ning andmed õnnetuste kohta muutunud kättesaadavamaks, samuti on paranenud andmete kvaliteet ja õigeaegne esitamine. Liikmesriigid on teinud jõupingutusi määruse nõuete täitmiseks ja need jõupingutused peavad jätkuma, et andmete õigeaegne ja täielik esitamine veelgi paraneks.

1 SISSEJUHATUS

1.1 TAUST JA EESMÄRGID

Määruse nr 91/2003 eesmärk oli anda komisjonile, muudele ELi institutsioonidele, liikmesriikide valitsustele ja üldsusele võrreldavad, usaldusväärsed, ühtlustatud, korrapärsed ja terviklikud statistilised andmed kauba ja reisijate raudteeveo ulatuse ja suundumuste kohta Euroopa Liidus.

Selleks laiendati raudteeveo statistilisi andmeid käsitleva nõukogu direktiivi (80/1177/EMÜ) alusel eelnevalt toimunud andmekogumise teatavaid olulisi tahke, et kaasata ka teave reisijateveo, liiklusvoogude ja õnnetuste kohta raudteel, ohtlike kaupade liigi kohta, veoseüksuse kohta ning riigisisese ja rahvusvahelise kauba- ja reisijateveo kohta piirkondlikul tasandil (NUTS 2).

Seega võib määruse nr 91/2003 põhitunnused kokku võtta järgmiselt:

- esitatud andmed peaksid hõlmama kõiki ühenduse raudteid;
- andmed tuleb esitada nii kaupade kui ka reisijate raudteeveo kohta. Kauba- ja reisijateveo kohta kogutakse nii aasta- kui ka kvartaliandmeid;
- nii kaupade kui ka reisijate puhul on kohustus esitada andmeid lähte- ja sihtpunkti kohta geograafiliselt määratletud NUTS 2 tasandil;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 91/2003 raudteeveo statistika kohta, EÜT L 14, 21.1.2003, lk 1.

- kogutud teave hõlmab raudteevõrgu liiklusvoogude andmeid nii kauba- kui ka reisirongide kohta;
- esitatud andmed hõlmavad raudteel toimunud õnnetusi.

1.2 POLIITILINE KONTEKST

Ühise transpordipoliitika väljatöötamine nõuab võimalikult põhjalikke teadmisi reisijate ja kauba raudteeveo ulatuse ja arengu kohta. Valge raamatu „Euroopa transpordipoliitika aastani 2010: aeg otsustada”² kohaselt on ühenduse transpordipoliitika eesmärk aidata varustada eurooplasi tõhusa ja tulemusliku transpordisüsteemiga. Sama eesmärki rõhutatakse ka valge raamatu vahekokkuvõttes,³ kuigi viimane on suunatud pigem jätkusuutliku liikuvuse tagamisele Euroopas. ELi säästva arengu uuendatud strateegias⁴ nähakse säästvat transporti kui ELi üht põhieesmärki. Seega kasutatakse ühenduse raudteevõrkude statistikat ELi transpordipoliitika ning muude ELi poliitikavaldkondade, näiteks säästva arengu uuendatud strateegia ja siseturu toimimise suunamiseks, jälgimiseks ja hindamiseks.

Kõnealused andmed muutuvad ELi otsustusprotsessis üha olulisemaks; selle näiteks on 2. ja 3. raudteepaketiga komisjonile omistatud pädevus.

Teine raudteepakett koosneb kolmest direktiivist (direktiivid ohutuse, koostalitusvõime ja turu avamise kohta) ja ühest määrusest, mis käsitleb Euroopa Raudteeametit.

Kolmas õiguslike meetmete pakett hõlmab kaht direktiivi (rahvusvahelise reisijate raudteeveo turu täiendavat avamist käsitlev direktiiv ja rongijuhtide litsentse käsitlev direktiiv) ning üht määrust (rongireisijate õiguste ja kohustuste kohta). Seda teavet kasutatakse ka reisijate- ja kaubavoogude mõõtmisel ning transpordiliikide jagunemise arvutamisel ELis.

Veel mõned näited kõnealuste andmete kasutamisest poliitika kujundamisel:

- Euroopa Raudteeamet on huvitatud nende andmete kasutamisest oma töös, näiteks ühiste ohutusnäitajate väljatöötamisel;
- andmeid on võimalik kasutada ka keskkonnapoliitilistel eesmärkidel, võrdluses muude transpordiliikidega. Vajadus andmete järele kasvab koos poliitilise tahtega keskkonnakaitselistel põhjustel raudteetransporti tugevdada. Need statistilised andmed on vajalikud transpordi ja keskkonna aruandlusmehhanismi jaoks, mille töötab välja Euroopa Keskkonnaagentuur koostöös liikmesriikide ekspertide ja Euroopa Komisjoniga ning mille eesmärk on teavitada ELi transpordipoliitiliste otsuste tegijaid.

² KOM(2001) 370, 12. september 2001.

³ KOM(2006) 314, 22. juuni 2006: „Liikumisvõimeline Euroopa – jätkusuutlik liikuvus meie mandril. Euroopa Komisjoni 2001. aasta transpordipoliitika valge raamatu vahekokkuvõte”.

⁴ Euroopa Ülemkogu võttis selle vastu 15.–16. juunil 2006.

1.3 RAKENDUSEESKIRJAD

Määrusega nr 91/2003 antakse komisjonile volitused määruse rakendamiseks artiklites 10 ja 11 sätestatud komiteemenetluse kaudu. Eurostat on kasutanud nimetatud menetlust määruse rakendamise erinevaid tahke hõlmavate eeskirjade vastuvõtmisel. Kõnealused eeskirjad võetakse vastu komisjoni määrustena pärast seda, kui statistikaprogrammi komitee on esitanud oma arvamuse.

Seni on vastu võetud kaks rakendusmäärust:

- komisjoni 3. juuli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1192/2003,⁵ milles peamiselt sätestatakse ühtlustatud mõisted, mida kõik andmeid esitavad riigid peavad kasutama raudteevedusid käsitlevat statistikat esitades, ning milles kohandatakse ka õnnetuste andmeid käsitleva lisa sisu;
- komisjoni 27. märtsi 2007. aasta määrus (EÜ) nr 332/2007,⁶ milles sätestatakse andmete edastamise tehniline vorming (esitamisele kuuluvad andmekogumid koos vastava ülesehituse ja koodidega).

Praegu arutatakse asjaomastes komiteedes veel üht komisjoni määrust. Selle eesmärk on ühtlustada mitmed mõisted ja muuta määruse nr 91/2003 H lisa, et see oleks kooskõlas raudteeohutuse direktiivi 2004/49/EÜ 1. lisaga.

1.4 LIIKMESRIIKIDE JA MUUDE RIIKIDE HÕLMATUS

Määrust nr 91/2003 kohaldatakse vahetult ja tervikuna kõikides liikmesriikides. Seda ei pea liikmesriikide õigusesse üle võtma. Siiski on ette nähtud võimalus kohaldada määruse lisasid järkjärgult (kindlate raudtee-ettevõtjate, andmekogumite ja muutujate osas) vastavalt kindlatele eeskirjadele ja kõige rohkem kolmeaastase ajavahemiku jooksul (kuni aastani 2005 k.a).

Rumeenia ja Bulgaaria on mõlemad kuulutanud oma valmisolekut järgida kõnealuses valdkonnas täielikult ELi õigusnorme alates aastast 2006, mis on ka andmete esitamise võrdlusaasta. Ühtlasi on Rumeenia vastavalt määrusele esitanud pea kõik andmed 2005. aasta kohta.

Kandidaatriikidest on Horvaatia ja Türgi esitanud osa andmeid, samas endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik ei ole senini esitanud mingit teavet.

2003. aastal lülitati määrus nr 91/2003 EMP Ühiskomitee otsusega ametlikult Euroopa Majanduspiirkonna lepingu XXI lisasse (statistika)⁷. Kõnealuse otsuse kohaselt peab Norra

⁵ Komisjoni 3. juuli 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1192/2003, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 91/2003 raudteeveo statistika kohta, ELT L 167, 4.7.2003, lk 13.

⁶ Komisjoni 27. märtsi 2007. aasta määrus (EÜ) nr 332/2007 raudteeveo statistiliste andmete edastamise tehnilise korra kohta, ELT L 88, 29.3.2007, lk 16.

⁷ EMP Ühiskomitee 6. veebruari 2004. aasta otsus nr 12/2004, millega muudetakse EMP lepingu XXI lisa (statistika), ELT L 116, 22. aprill 2004, lk 63–64.

esitama määrusega nõutavad andmed. Määruses ettenähtud lihtsustatud andmeesitust kohaldatakse Liechtensteini suhtes⁸.

Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise statistikaalase koostöökokkuleppe⁹ kohaselt edastab ka Šveits määruse põhimõtetele vastavad andmed. Šveits hakkab kõnealuse määrusega nõutavaid andmeid koguma hiljemalt alates 2006. aasta algusest¹⁰.

⁸ Liechtensteini andmed esitab Austria, sest Liechtensteini territooriumil tegutseb ainult üks (Austria) raudtee-ettevõtja.

⁹ Alla kirjutatud 26. oktoobril 2004 ja heaks kiidetud nõukogu 27. veebruari 2006. aasta otsusega Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise statistikaalase koostöökokkuleppe sõlmimise kohta, ELT L 90, 28. märts 2006, lk 1–21.

¹⁰ Eespool nimetatud kokkuleppe A lisa, Transpordi- ja turismistatistika.

2 MÄÄRUSE RAKENDAMINE

2.1 ESINENUD PROBLEEMID

2.1.1 Juriidiliste kohustuste täitmine

Määruses sätestatud andmete esitamise kohustuse täitmine on vaatlusalusel ajavahemikul paranenud. Selline paranemine on peamiselt tingitud asjaolust, et lisade sätteid on kohaldatud järkjärgult:

- 2003. aasta andmed – tabelite A1, A2, A3 ja I lisa esitamist nõuti esimest korda;
- 2004. aasta andmed – tabelite A4, A5, A6, A7, A8 ja A9 ning B, C, D, E ja H lisa esitamist nõuti esimest korda;
- 2005. aasta andmed – F ja G lisa esitamist nõuti esimest korda.

Tabelis 1 on näidatud andmete esitamine võrdlusaastal 2005 andmekogumite ja esitamise korrapärasuse kaupa. Määruse nr 91/2003 kohaselt tuleb:

- E lisaga (kauba- ja reisijateveo andmed) seotud andmekogumid esitada kord kvartalis;
- A, B, C ja D lisa (kauba- ja reisijateveo andmed) ning H lisaga (õnnetuste andmed) seotud andmekogumid esitada kord aastas;
- F lisa (kauba- ja reisijateveo piirkondlikud andmed) ja G lisaga (raudteevõrgu liiklusvoogude andmed) seotud andmekogumid esitada iga viie aasta tagant (alates võrdlusaastast 2005).

**Tabel 1: Määruse nõuete järgimine õigeaegsuse ja terviklikkuse osas aastal 2005
(võrdlusaasta)**

	Kvartali- andmete esitamine	Aastaandmete esitamine						5 aasta andmete esitamine (alates 2005)	
Lisa	E	A	B	C	D	H	I	F	G
Andmete esitamiseks ettenähtud kuude arv	3*	5	5	8/14	8	5	5	12	18
Belgia									
Tšehhi Vabariik			–	T		Q		T	
Taani	T	T	T	M	T	T	T		
Saksamaa	T	T	–	T	–	T	T	T, M	
Eesti							Q		
Kreeka			–					T	
Hispaania	T			M				M	M
Prantsusmaa		M		M				T, M	T
Iirimaa		M					T	T	
Itaalia			T						
Küpros	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Läti			–		–			M	
Leedu	T								
Luksemburg			–	T	–		T	T	T
Ungari									T
Malta	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Madalmaad		M	M		Q		Q, T		M
Austria								T	T
Poola		T							
Portugal	T					T	M	M	M
Sloveenia			–		–				
Slovakkia			–		–	T	T, Q	T	
Soome							Q		
Rootsi		T	–	T			Q	M	
Ühendkuningriik		T		T		T	Q, T	M	M
Bulgaaria	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Horvaatia	T		–		–			–	–
Endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Island	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Liechtenstein	–	–		–			T	–	T
Norra				M			T	M	
Rumeenia								–	–
Šveits	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Türgi							M		–

* Arvesse on võetud 2005. aasta neljanda kvartali andmete esitamise õigeaegsust

Selgitus:

	määruse nõuded täidetud
T	probleemid õigeaegsusega
M	mõned tabelid puuduvad
Q	kvaliteediprobleemid, andmed mittetäielikud
–	ei kohaldata

2003. aasta andmete edastamisel oli mõnel riigil probleeme teatavate andmekogumite (peamiselt õnnetusi käsitlevate andmete jms) või nende teatavate osade (rongide liikumine jms) esitamisel. Kahe järgneva aasta andmete esitamine on paranenud, kuigi andmekogumite korrapärasuse ja terviklikkuse täiustamiseks tuleb veel vaeva näha.

2.1.2 Andmeid esitavate riikide kohustused seoses määruse rakendamise ja korrapärase andmeesitusega

Enamikus andmeid esitavates riikides on määruse järgimine tähendanud olemasolevate andmete üks-ühes kasutamist ja seepärast ei ole võetud mingeid erimeetmeid, kuna olemasolevad protsessid olid nõuete täitmiseks piisavad. Mõned riigid pidid siiski andmekogumist laiendama ja võtma kasutusele täiendavaid menetlusi andmete koondamiseks. Tuleb märkida, et määrusega ei nähtud ette rahalise abi andmist määruse rakendamise kulude katmiseks.

Enamik andmeid esitavaid riike peab andmete korrapärase esitamisega seotud töökoormust vastuvõetavaks. Mõnes riigis on see siiski väga koormav, eriti algandmeid esitavatele raudtee-ettevõtjatele ja selliste riikide pädevatele asutustele, kus kohaldatakse ELi liberaliseerimiseeskirju ja kus sellest tulenevalt tegutseb palju uusi raudtee-ettevõtjaid.

Seoses kuludega ilmnes Euroopa statistikasüsteemi programmeerimise ja kooskõlastamise töörühma 2006. aastal alustatud katseuuringust, et olukord on väga ebahütlane ja raudteeveo andmete esitamise keskmised aastased kulud erinevad suuresti isegi sarnase suuruse ja turustruktuuriga liikmesriikide puhul. Üksikute eranditega kinnitasid liikmesriigid, et tasuvusuuringus¹¹ esitatud arvandmed kajastavad tõepoolest aastaseid kogukulusid, mis on seotud raudteeveo andmete esitamisega vastavalt määrusele nr 91/2003.

2.1.3 Andmete kogumine, koondamine ja kinnitamine

Andmeid esitavates riikides toimub andmete kogumine ja koondamine traditsioonilise alt-üles teabevoona. Üldiselt alustatakse andmete kogumist raudtee-ettevõtjatest, kes esitavad selle teabe pädevale riigiasutusele, kes omakorda koondab ja kinnitab siseriiklikud andmed ning esitab need Eurostatile.

Mõnel juhul, eeskätt raudteevõrgu liiklusvoogusid ja õnnetusi käsitlevate andmete puhul, kasutavad pädevad riigiasutused muudest allikatest, näiteks transpordiministeeriumist, infrastruktuuri-ettevõtjatelt või riiklikelt ohutusametilt saadud teavet.

¹¹ Euroopa statistikasüsteemi programmeerimise ja kooskõlastamise töörühm esitas aruande ja arutas seda liikmesriikidega 19. juunil 2006 (päevakorrapunkt 2.1: *Prioriteetide läbivaatamine – katseliste tasuvusuuringute tulemused*)

Kõik pädevad riigiasutused kontrollivad andmeid enne nende esitamist Eurostatile, kasutades sisemisi kontrollmenetlusi ja/või Eurostati antud eelkontrolli tarkvara. Kontrollimise eeskirjad hõlmavad süsteemi paljusid tahke, sealhulgas andmete formaati, kodeerimist, iga andmekogumi sisemist järjepidevust, andmekogumite ja muutujate järjepidevust jms, ning vigade ilmnemisel parandatakse need käsitsi enne andmete esitamist Eurostatile.

2.1.4 Metodoloogilised probleemid

Määruse nr 91/2003 rakendamise metodoloogilise korraldusega on sätestatud üldine raamistik, et tagada ühtne andmekogumine ning võrreldavad tulemused. Vaatlusalusel ajavahemikul ilmnemised järgmised olulisemad metodoloogilised probleemid:

- reisijate transiitveo kaasamise/väljajätmise küsimus;
- metodoloogilised probleemid Rahvusvahelise Raudteeliidu jaamatähiste ja NUTS 2 piirkondade vastavustabeli koostamisel ning NST/R-NST2000 (CPA-, CN-koodid) jaoks ühe ühtse teisendamisevahendi loomisel transpordistatistika koostamiseks;
- vajadus ühtlustada raudteeohutuse direktiivis 49/2004 ja raudteealastes määrustes sisalduvad mõisted (koos andmekogumise ulatuse muutumisega), et parandada raudteeõnnetusi käsitlevate andmete kvaliteeti;
- metodoloogiline abi G lisa (raudteevõrgu liiklusvoogude andmed) osas;
- I lisa ja esitatavate andmete vastavusega seotud probleemid.

2.2 TULEMUSED

2.2.1 Andmete edastamine ja kinnitamine

Määruse nr 91/2003 igas lisa on sätestatud konkreetsed tähtajad, mille jooksul peavad andmeid esitavad riigid teabe edastama. Vaatlusaluse ajavahemiku vältel on nende tähtaegade järgimine paranenud.

Andmete edastamise tehniline korraldus on suurel määral ühtlustatud. Andmed edastatakse Eurostatile elektrooniliselt, järgides andmefailide nõuetekohast ülesehitust ja andmete nõuetekohast formaati. See võimaldab kanda andmed kiiresti Eurostati andmebaasi ning avastada varakult peamised vead ja tundmatud koodid.

Pärast andmete kandmist Eurostati andmebaasi kohaldatakse üksikasjalikke kinnitamismenetlusi, et tagada edastatud andmete kvaliteet. Kontrollitakse andmekogumite sisemist järjepidevust, ajalist järjepidevust ja andmekogumite kokkusobivust ning võrreldakse kahe andmeid esitava riigi vahelist liiklust käsitlevaid andmeid.

Kaubaveo puhul võib andmete kvaliteeti pidada kõrgeks (andmed põhinevad kaubadokumentidel). Reisijaid käsitlevate andmete osas ei ole võimalik samaväärset kvaliteeti saavutada, kuna andmete kogumise meetodid on igas liikmesriigis

erinevad. Õnnetusi käsitlevaid andmeid mõjutavad ka enesetapud ja enesetapukatsed. Õnnetusi käsitlevate andmete teatavate osade puhul avaldab mõju asjaolu, et siseriiklikul tasandil ei ole ühiseid mõisteid kasutusele võetud (tõenäoliselt määruses nr 91/2003 lubatud viieaastase üleminekuaja tõttu); tulevikus paraneb andmete kvaliteet tänu eespool nimetatud ühtlustatud mõistetele. Selline järeldus põhineb tugeva ühtse metodoloogilise raamistiku rakendamisel, andmete kogumiseks, koondamiseks ja kinnitamiseks riikide tasandil tehtavatel jõupingutustel ning järgneval kvaliteedikontrollil, mille Eurostat enne andmete avaldamist läbi viib.

Enamik liikmesriike leiab, et määruse nr 91/2003 järgimise tase on hea. Suurem osa probleeme ilmneb piirkondliku tasandi teabe esitamisel, mis on tingitud puudulikest andmeallikatest ja andmete koondamise vahenditest, piiratud juurdepääsust andmetele ja mõnel juhul ka andmetöötusel esinevatest raskustest. Paljudes andmeid esitavates riikides tehakse siiski olukorra parandamiseks jõupingutusi, nagu näiteks korrapärased kontaktid andmete esitajatega, et andmeedastust täiendada, või uute andmetöötlussüsteemide väljatöötamine.

2.2.2 Metodoloogilised juhised

Eurostat on avaldanud määruse nr 91/2003 rakendamise käsiraamatu, et anda liikmesriikidele ja muudele andmeid esitavatele riikidele juhiseid määruse rakendamiseks. Käsiraamatut ajakohastatakse kord aastas, et lisada värskemat teavet, dokumente või suuniseid, mis on kõnealuste statistiliste andmete kogumisel asjakohased.

Lisaks sellele koostas Eurostat koostöös liikmesriikide ja Rahvusvahelise Raudteeliiduga viimase jaamatahiste ja NUTS 2 piirkondade vastavustabeli.

2.2.3 Andmete avaldamine

Määruse nr 91/2003 artikli 7 kohaselt võib komisjon avaldada kõik andmed, mida liikmesriigid ei ole kuulutanud konfidentsiaalseteks. Tegelikult on seda tingimust kasutanud väga vähesed liikmesriigid ning avaldada võib suurema osa Eurostatile esitatud andmetest. I lisa sisalduvad andmed (teave raudtee-ettevõtjate kohta) on määruse sätete põhjal konfidentsiaalsed.

Eurostat avaldab kogutud andmed andmebaasi kaudu, millele on vaba juurdepääs Eurostati koduleheküljelt. Praegu on seal juba 19 tabelit, millesse sisestatakse A–E ja H lisa põhjal esitatavad andmed. Käesoleval aastal (2007) kasvab tabelite arv veelgi, kuna avaldatakse ka F ja G lisa põhjal esitatavad andmed. Eurostat avaldab teavet ka eriväljaannetes, näiteks seerias „Statistics in Focus”, või pressiteadetes, milles esitatakse andmeid meediakanalitele ja avalikkusele.

Kõnealuse määruse sätete kohaselt esitatud andmete põhjal avaldati kolm 2005. aasta andmeid sisaldavat väljaannet „Statistics in Focus”:

- Euroopa Liidus raudteevedudel toimunud õnnetused 2004–2005;
- Kaupade raudteeveod 2005;
- Reisijate raudteeveod 2004–2005.

Tabelis 2 on esitatud mõned Euroopa raudteetransporti käsitlevad põhiandmed, mis on kogutud kõnealuse määruse alusel.

Tabel 2: Reisijate ja kaupade raudteeveo kogumahud¹² ning raudteeõnnetustes hukkunud inimeste arv riikide kaupa 2005. aastal

	Reisijatevedu (miljonit reisija- kilomeetrit)	Muutus võrreldes 2004. aastaga (%)	Kaubavedu (miljonit tonn- kilomeetrit)	Muutus võrreldes 2004. aastaga (%)	Raudtee- õnnetustes hukkunud inimeste arv ¹³
Belgia	8305	-4,3	:c ¹⁴	5,7 ¹⁴	24
Tšehhi Vabariik	6667	1,3	14866	-1,5	249
Taani	5957	0,7	1976	-14,9	23
Saksamaa	78244	7,4	95421	3,8	157
Eesti	248	28,6	10639	1,4	21
Kreeka	1854	11,1	613	3,6	26
Hispaania	21153	4,1	11635	-2,0	65
Prantsusmaa	76886	3,4	40701	-9,8	79
Iirimaa	1781	12,6	303	-24,1	0
Itaalia	50088	1,7	22761	2,6	99
Küpros	-	-	-	-	-
Läti	894	10,3	19779	6,2	5
Leedu	280	-1,0	12457	7,0	33
Luksemburg	267	5,8	392	-33,9	0
Ungari	9851	-3,1	9090	3,9	91
Malta	-	-	-	-	-
Madalmaad	14036	-0,4	5025	-3,8	25
Austria	9236	5,0	18957	1,1	44
Poola	17882	-3,0	49972	-4,5	291
Portugal	3809	1,5	2422	6,1	99
Sloveenia	716	3,0	3245	3,0	5
Slovakkia	2182	-2,0	9463	-2,5	7
Soome	3478	3,8	9706	-4,0	22
Rootsi	8910	3,2	21675	3,9	21
Ühendkuningriik	44415	2,5	22322	-1,0	74
Euroopa Liit 25	:	:	:	:	1464
Bulgaaria	:	:	:	:	:
Horvaatia	1227	5,0	2835	13,7	35
Endine Jugoslaavia	:	:	:	:	:
Makedoonia Vabariik	:	:	:	:	:
Island	-	-	-	-	-
Liechtenstein	1	0,0	17	-17,3	0
Norra	2709	3,4	3149	10,7	4
Rumeenia	7960	-7,6	16582	-2,6	36
Šveits ¹⁵	:	:	:	:	:

¹² Lihtsustatud ja üksikasjalik andmeesitus kõigi transpordiliikide puhul (rahvusvahelised, riigisiseseid, transiitveod üksnes kaubaveo puhul).

¹³ Mõned andmed võivad hõlmata enesetappe.

¹⁴ Andmed on konfidentsiaalsed lihtsustatud andmeesituse suhtes kehtiva konfidentsiaalsusklausli tõttu (väikeettevõtted); suurettevõtete (üksikasjalik andmeesitus) puhul oli kõnealune maht 2005. aastal 8130 miljonit tonnikilomeetrit.

Türgi	5036	-3,8	9077	-2,7	154
-------	------	------	------	------	-----

3 KOKKUVÕTE

Määruse nr 91/2003 rakendamisel omandatud kogemusi ning saavutatud tulemusi võib üldiselt pidada väga positiivseteks. Määruse vastuvõtmine ning nii liikmesriikides kui ka Eurostatis õigusnormide kehtestamiseks tehtud töö ja selleks kasutatud vahendid võimaldavad kiiresti saada võrreldavaid ja usaldusväärseid tulemusi. See kehtib eriti 2004. aastal ELiga ühinenud kümne uue liikmesriigi puhul.

Rohkem probleeme raudteevadudega seotud andmete kogumisel esines nendes riikides, kus asjaomane turg on arenenud (tegutseb palju raudtee-ettevõtjaid).

Kahe järgmise aasta andmete esitamine on paranenud, kuigi mõningaid probleeme esineb veel eeskätt andmekogumite korrapärasuse ja terviklikkuse osas.

Pideva õppimisprotsessi tulemusena (kolme eelneva aasta jooksul) olid 2006. aasta kvartaliandmed kättesaadavad juba 2007. aasta mais (kõik liikmesriigid pidasid kvartaliandmete esitamise tähtajast kinni).

Mõned riigid on teinud suuri edusamme, et kõrvaldada teatavate tabelitega seotud konfidentsiaalsuspiirangud. Alguses kuulutasid seitse riiki mõne tabeli konfidentsiaalseks, kuid tänu riiklike statistikaasutuste kontaktidele raudtee-ettevõtjatega sai need andmed avalikuks muuta. Praegu on vaid kolme riigi (AT¹⁶, BE¹⁷ ja BG¹⁸) andmetele seotud teatavaid piiranguid. Nendes riikides on menetlused andmete avalikustamiseks veel käimas. Selle tulemusel ei ole ELi koondandmed mõnede muutujate osas veel kättesaadavad. See takistab oluliselt raudteeturu jälgimist Euroopa tasandil ja vähendab seega ka andmekogumite kasulikkust.

Enamik määruse tõlgendamise ning andmete kogumise, koondamise, edastamise ja kinnitamisega seotud probleeme on nõuetekohaselt lahendatud. Kõnealuse määruse rakendamisega on asjaomast sektorit käsitlevad andmed muutunud kättesaadavamaks, kvaliteetsemaks ja õigeaegsemaks. Saavutatud tulemusi kasutatakse vahetult strateegiate kujundamisel, eelkõige raudteevadude sektorit käsitleva poliitika väljatöötamisel, rakendamisel ja jälgimisel nii riikide kui ka ELi tasandil. Andmete avaldamine mitmesuguste avalike kanalite kaudu on muutnud protsessi tervikuna nähtavamaks ja võimaldanud kodanikel sellesse investeeritud vahenditest kasu saada.

3.1 LÜHIAJALISED SUUNDUMUSED

Lähiajal tuleks jõupingutused suunata järgmistele küsimustele.

¹⁵ Šveits esitab raudteevadude andmeid alates 2006. aastast, mis on ka võrdlusaastaks (vastavalt Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele statistikaalasele koostöökokkuleppele, ELT L 90, 28. märts 2006, lk 1–21).

¹⁶ Tabelid A3, F1 ja F2 on konfidentsiaalsed, tabelite C1, C2, C3 C4, E2, F3, F4 puhul on käimas avalikustamismenetlus.

¹⁷ Tabel B1 on aastatel 2004 ja 2005 konfidentsiaalne.

¹⁸ Tabelid E1 ja E2 – käimas on avalikustamismenetlus.

- Ühtlustatud mõistete kehtestamise lõpuleviimine, mis võimaldab erinevate riikide ja erinevate transpordiliikide andmeid paremini võrrelda.
- Teatavate raudteeõnnetusi käsitlevate andmete integreerimine ja ühtlustamine (mida praegu koguvad Euroopa Raudteeamet ja Eurostat eraldi), et vältida edaspidi töö kattumist ja erinevate arvandmete avaldamist.
- Tuleb veelgi parandada teatavate andmete kvaliteeti ja nende esitamise õigeaegsust. Mõned andmeid esitavad riigid peavad tegema täiendavaid jõupingutusi, et esitada usaldusväärseid ja võrreldavaid andmeid ning parandada andmete esitamise õigeaegsust.
- Raudteevõrgu liiklusvoogude ja piirkondlike andmete avaldamine.
- Bulgaaria ja Rumeenia liitumine ELiga. Eurostat pöörab sellele erilist tähelepanu eesmärgiga tagada, et nimetatud kaks uut liikmesriiki järgivad raudteevedude statistikat käsitlevaid ELi õigusakte.
- Konfidentsiaalsuspiirangute täielik kaotamine, et võimaldada ELi koondandmete õigeaegset avaldamist.

3.2 PIKAAJALISED SUUNDUMUSED

Kavandada võib uute andmete kogumist ning seda arutatakse, toetudes andmete kasutajate teatatud vajadustele (nt läbitud rongkilomeetrite arv jaotatuna diislikütuse ja elektrienergia vahel võib olla kasulik keskkonnamõju arvutamisel). Samuti võib arutada võimalust koguda andmeid kiirreisiringide kohta (reisijate arv, reisijakilomeetrid ja rongkilomeetrid).

Andmeid esitavad riigid on siiski selgelt väitnud, et ulatuslikuma teabe kogumisel esineb probleeme ning et mis tahes statistiliste andmete ja eeskätt raudteevedusid käsitleva statistika kogumisega seotud lisakoormust tuleb nõuetekohaselt põhjendada.

Arutada võib vähemalt kaht edasist suundumust, mis ei nõua uute andmete kogumist:

- reisijate raudteeveo andmete esitamise tähtaja vähendamine viiele kuule pärast vaatlusperioodi lõppu, mis on kooskõlas statistiliste andmete kogumisega muude transpordiliikide kohta;
- geograafilise ulatuse laiendamine, mis on tingitud kas ELi edasisest laienemisest või kolmandate riikide vabatahtlikust kaasamisest koostöölepingute kaudu.